

Kursus i biavl
KABF – Aften 4:5

1

Dagens program

- Honning og behandling
- Det lille slyngerum
- Hygiejne

2

Honningbehandling

Noget om honning
Hvad gør man?

Declarations: Indhold: Ren bihonning nettovægt 450g. Næringsindhold pr. 100g af varen:
Energi ca: 3420 kilojoule (816 kilokalori), protein ca: 0,1g, fedt ca: 0g, kulhydrat ca: 85g.
OPBEVARING: Tørt og køligt. Bør ikke udsættes for direkte sollys.

3

Hvad er honning?

Ifølge EU:

- Honning er det produkt som bierne fremstiller af de safter de samler fra levende planter, omdanner og lagrer i bihuset.

4

DBF: Definition på Honning

- Ved honning forstås det naturlige søde stof, der frembringes af Apis mellifera-bier [honningbier] på grundlag af plantennektar eller udsvedning fra planters levende dele eller ekskrementer fra plantesugende insekter på planters levende dele, som bierne opsuger, omdanner ved at blande dem med deres egne særlige stoffer, oplagrer, deponerer og lader modne i honningtavler ("honningbekendtgørelsen" § 2)

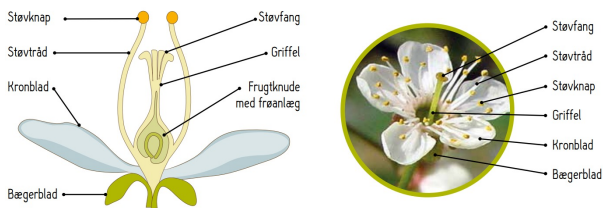

5

Nektar og bestøvning

6

10

Modning

- Inddamper og tilsætter enzymer
- Placeres omkring yngellejet
Flyttes så til nye celler
- Vand% under 19%

10

11

Hvad gør bien...

- Vand inddampes til ca. 19-20%
- Rørsukker spaltes

Rørsukker $\xrightarrow{\text{invertase}}$ druesukker + frugtsukker

Sacharose $\xrightarrow{\quad}$ glucose + fruktose

Enzymerne virker stadig efter at honningen er modnet

11

12

Enzymer

Glukose $\xrightarrow{\text{Glykose-oxidase}}$ gluconsyre + brintoverilte

Øget holdbarhed - hæmmer vækst af svampe og bakterier

12

Hygroskopisk

Honning suger vand –!

Relativ luftfugtighed	Vandindhold i honning
50%	15,9%
60%	18,3%
70%	24,2%
80%	33,1%

13

Modning af honning

2/3 forsejlet honningtavle

Tændstikmetoden
- dråben bliver hængende

14

Tynd honning

15

Refraktometer

16

Honningens sammensætning

- **Druesukker:** (Glukose) Får honningen til at krystallisere
Vanskelig opløselig i vand
- **Fruktosukker:** (Fruktose) Hindrer krystallisering
Let opløselig i vand
- **Kolloider:** (Proteinart) Gør lynghonning sej
(Honningløsner skal bruges ved slyngning)
- **Melezitose:** Får honning til at krystallisere
(Cementhonning)
- **Inhibiner:** Hæmmende stoffer mod bakterier og svampe
- **Honning:** Hygroskopisk, d.v.s. opsuger vanddampe og dufte
- **HMF:** Hydroxymethylfurfural
(Måleenhed)

17

Honning	Farve	Konsistens	Aroma sensorisk	pH	Vand	Invertase (U/kg)
By have	Lys rav	Flydende vandklar	Frukt Middel intensitet	4,23	23,6	182,3
Skov	Mørk brun	Helt krystalliseret	Malt tørret frugt middel intens	5,35	15,5	221,6
Lyng	Lys brun rødlig	Helt krystalliseret	Intense aromatisk tærte	5,13	18,5	142,2
Forår	Beige	Fine Krystaller	Blomster kraftig	5,47	15,5	220,6
Hvidkløver	Lys beige, gullig	Helt krystalliseret	Aromatisk middel intense	5,22	15,8	189,9
Raps	Lys beige	Fine krystaller	Blomster mild	4,78	15,9	94,6

18

Fratage honningtavler

- Bitømme
- Ryste/børste tavlerne for bier
- Blæser
- Her kommer det med "røveri" ind...
Er trækforholdene dårlige når der tages honning fra, er risikoen for at det igangsætter "røveri" stor.

19

Tag honning fra

- Brug bi tømmer, eller ryst bier af

20

Fodring

- Der skal fodres lige efter honningfratagning!

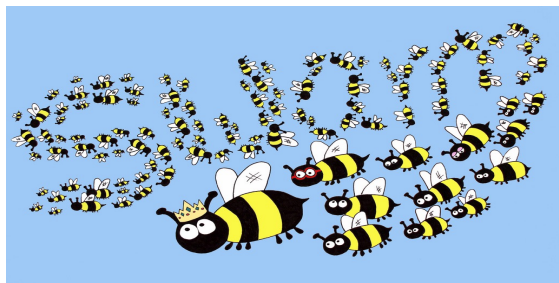

21

Spørgsmål

22

Det lille slyngerum

23

24

25

26

27

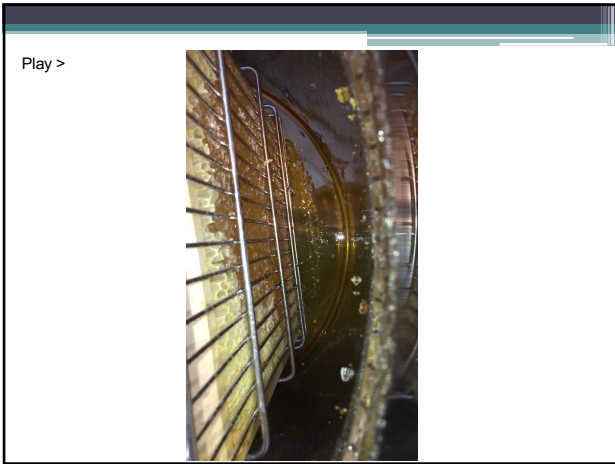

28

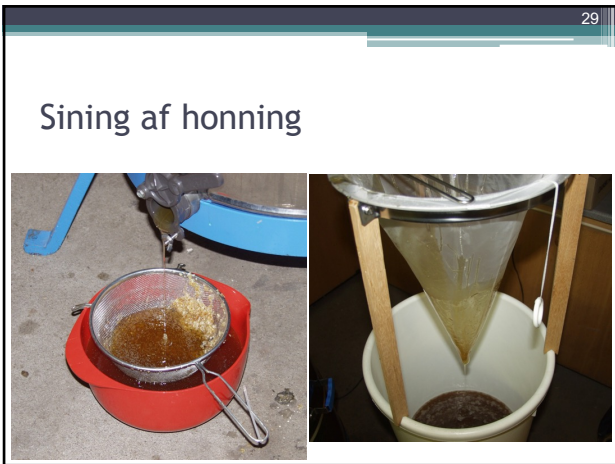

29

30

31

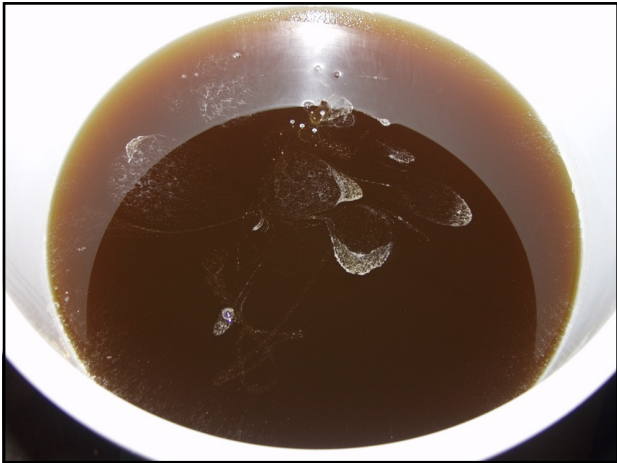

32

Presning af honning

Sining og efterbehandling er ens for begge metoder

Fordele:
Alle honningtavler kommer ud af drift
Honningen er mere aromatisk

Ulemper:
Stort arbejde med at rense voksen

33

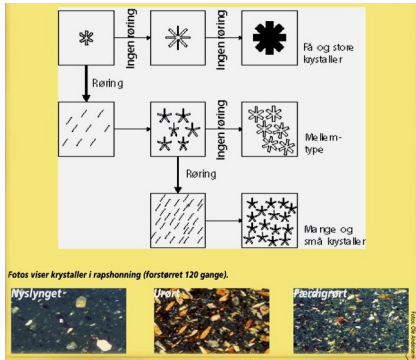

Krystalliseringsprocessen

34

Podning

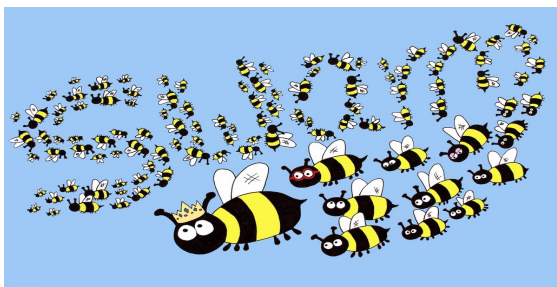

35

Spørgsmål

36

Honningen

- Styrket naboskab
- Medfinansiering
- Besøg ved flyvespalten
- Genbrugsglas og klimaaftryk
- Kvaliteten af byhonning – flydende med mere fruktose og mindre glykose

Husk genbrugsglas skal vaskes i industriopvaskemaskine

37

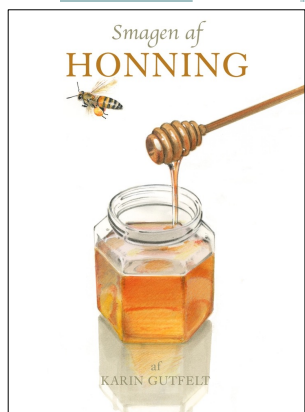

Brug af honning

- På yoghurt
- Kager
- Desserter
- Dressinger
- Honningristet müsli
- Sytning f.eks. Rødløg, blåbærmarmelade
- Mjød
- Kig ind hos Katrine Klinten i Jægerborggade 'honningbutikken'

38

D.B.F.

39

Bekt. om honning

Honning må ikke tilsættes fødevaringredienser, herunder tilsætningsstoffer til fødevarer, **ligesom andre tilsætninger end honning er forbudt**, hvis produktet markedsføres som honning eller anvendes i et produkt, der er bestemt til konsum.

- Stk. 2. Honning skal så vidt muligt være fri for uvedkommende organiske eller uorganiske stoffer.
- Stk. 3. Pollen eller honningens karakteristiske bestanddele må ikke fjernes, medmindre dette er uundgåeligt, når uvedkommende uorganiske eller organiske stoffer fjernes, jf. dog bilag I, punkt 1, litra b, nr. 6.
- Stk. 5. Honning må ikke:
  1. Have en fremmed smag eller lugt.
  2. Være begyndt at gære.
  3. Have en kunstigt ændret surhedsgrad eller
  4. Være varmebehandlet således, at de naturlige enzymer er blevet ødelagt eller væsentligt svækket.

40

Mærkning af fødevarer

Bekendtgørelsen om mærkning af fødevarer

- Færdig pakket honning skal mærkes med:
  - Producentnavn og adresse
  - Varebetegnelse
  - Nettoindhold
  - Holdbarhedsangivelse og særlige opbevaringsforeskrifter
  - Lot-mærke
  - Oplysningen om "Uegnet til børn under 1 år"

41

Hygiejne i biavl

God hygiejnisk praksis i biavl
 – betyder at man skal indbygge god hygiejnisk adfærd og rutiner i sin drift.
 DBF har udarbejdet retningslinier for god hygiejnisk praksis for biavlere:

Branchekode for honningproduktion

42

Hygiejne i biavl

Målsætningen

- Erkende og forebygge:
fødevarerisici i forbindelse med behandling af honning, samt forhold der kan forringe honningens kvalitet

43

Hygiejnekrav i biavl - ikke noget nyt

- Sørg for at have orden og passende renlighed i sin drift (bigården, materiellet og slyngerummet).
- Hold rent materiel **adskilt** fra beskidt
- Opbevar rengørings/desinfektionsmidler behørigt adskilt fra tappespande, honningemballage m.v.
Anvend kun midler, som er godkendt til fødevareindustrien
- Benyt kun vand af drikkevandskvalitet
- Hold rent i slyngerummet og ved tapning

44

Hygiejnekrav i biavl - ikke noget nyt

- Udskift/omsmelt brugte vokstavler
(yngeltavler/slyngede honningtavler)
- Vandprocent i honningen må ikke overstige 20% (gæring)
- Forhindre fremmedlegemer i honningen
- Opbevaringsforholdene overholdes (ikke for varmt og ikke i direkte sol)
- Brug egnede emballager (godkendt til fødevarer)

(- mere om honning dag 4)

45

Hvad skal jeg lige huske?

- Altid god hygiejne og fremstillingspraksis
- Kig efter sygdomstegn og spørg altid, hvis du er tvivl (deltag i skolebigårds-møderne)
- Flyt/køb kun bier med flytte-attest
- Efterlev mærkningsreglerne

46

Facts om honningbier

- Der skal ca. 1200 flyvninger til 1 tsk. honning
- Det er estimeret at det 'koster' 1kg honning at lave 60g voks.
- Ved gennemgang; Dronning, æg og larver?
- Bistyrken går fra højsæson på ca. 70.000 ned til omkring ca. 10.000 om vinteren.

47

SLUT

Tak for denne gang
- Vi ses i skolebigårdene

48